Toimituksen sähköposti: toimitus.kmvlehti@sanoma.fi
Toimittajien sähköpostit: etunimi.sukunimi@sanoma.fi

ERJA NIEMELÄ

Anonyymin taiteen näyttelyn on kuratoinut Veikko Halmetoja. Hän kertoo rakentaneensa näyttelyn puhtaasti teosten perusteella, ilman ennakkoajatusta teemasta: ”Lopputuloksena syntyi henkilökuviin painottuva kokonaisuus, jossa ihminen on vahvasti läsnä”.

Taide puhuu puolestaan Aulagalleria Vikmanissa

Taide ilman nimeä – Mäntässä avautuu anonyymin taiteen näyttely, joka haastaa taidemaailman hierarkiat.

Erja Niemelä

● Mänttä-Vilppulassa heinäkuussa Aulagalleria Vikmanissa avautuu poikkeuksellinen taidenäyttely, jossa taiteilijan nimi ei ole tärkein – eikä edes näkyvissä. *Anonyymin taiteen näyttely*, on osa Koneen Säätiön tukemaa *Toisin kuvitellun demokratian utopiat* -hanketta eli tuttavallisemmin *Pönötysvapautta*, avautuu yleisölle 16.7. ja on avoinna 2.8. saakka.

Näyttelyn kuraattorina toimii galleristi **Veikko Halmetoja**, joka valitsi teokset täysin anonyymisti – ilman tietoa niiden tekijöistä. Avoimeen hakuun osallistui 354 taiteilijaa noin 1200 teoksella. Näyttelyyn valittiin lopulta 16 taiteilijan työt, mutta heidän nimensä paljastetaan vasta päätösseminaarissa 2. elokuuta.

Taide puhuu puolestaan – ilman nimeä

Näyttelyn lähtökohta on yksinkertainen mutta radikaali: taide saa puhua taiteena, ilman että katsoja tietää, kuka sen on tehnyt.

Tämä lähestymistapa kyseenalaistaa taidemaailmassa vallitsevan nimikeskeisyyden ja hierarkiat.

”En ole tiennyt, enkä vieläkään tiedä, ketä nämä hakijat ovat”, Halmetoja kertoo. ”Tämä oli täysin vastakohtainen prosessi verrattuna siihen, että kutsun taiteilijat itse ja tiedän, mitä he tekevät”.

Halmetoja kertoo rakentaneensa näyttelyn puhtaasti teosten perusteella, ilman ennakkoajatusta teemasta. Lopputuloksena syntyi henkilökuviin painottuva kokonaisuus, jossa ihminen on vahvasti läsnä.

Monipuolinen ja tyylikäs kokonaisuus

Näyttelyssä nähdään teoksia hyvin erilaisilta tekijöiltä – itseoppineilta, koulutuksen saaneilta, harrastajilta ja eri-ikäisiltä. Teokset vaihtelevat graafisesta mustavalkoisuudesta betonin ja aaltopahvin kaltaisiin materiaaleihin.

”On kevyttä ja raskasta, mutta väitän, että tästä tulee oikein tyylikäs kokonaisuus”, Halmetoja sanoo. ”Ehkä Pönötysvapaushanke olisi toivonut jotain villimpää, mutta minulla on tapana tehdä tyylikkäitä näyttelyitä.”

Katsoja kohtaa pelkän teoksen

Näyttelyssä ei ole kylttejä, jotka ohjaisivat katsojan tulkintaa taiteilijan nimen tai maineen perusteella.

Katsoja kohtaa teoksen sellaisenaan ja joutuu itse muodostamaan mielipiteensä.

”Usein ihmiset menevät katsomaan vain suosikkitaiteilijoitaan. Mutta silloin ei löydä uutta. Tämä näyttely voi avata silmiä”, Halmetoja toivoo.

Näyttelyn aikana kerätään myös yleisön kokemuksia ja reaktioita haastatteluin, joiden tulokset julkaistaan hankkeen verkkosivuilla.

Pönötysvapaus – tilaa aidoille kohtaamisille

Näyttely on osa laajempaa keskustelua taidemaailman muodollisuudesta ja vallankäytöstä. Pönötys – kuten hankkeen taustamateriaali kuvaa – on vallan osoittamista, itsensä tärkeäksi kokemista ja muiden ohittamista. Se syö dialogia ja luottamusta.

”Pönöttäminen on suojakuori, joka vie tilaa aidoilta kohtaamisilta”, Halmetoja sanoo. – Jos siitä päästään edes vähän eroon, syntyy enemmän tilaa kohtaamisille, mikä onkin erityisen arvokasta juuri taiteen ja kulttuurin piirissä.”

Mänttä – taidekaupunki uusille kokeiluille

Halmetoja näkee Mäntän paikkana, jossa voi kokeilla uutta. ”Viime kesänä oli Krister Gråhnin kuratoima asuntonäyttely, nyt tämä. Toivottavasti ensi kesänä joku tuo taas uudenlaisen konseptin tänne”, Halmetoja sanoo.

➲ Pönötysvapaa – Anonyymin taiteen näyttely on avoinna 16.7.–2.8.2025 Aulagalleria Vikmanissa keskiviikosta sunnuntaihin kello 12–18. Näyttelyn päätösseminaari ja taiteilijoiden nimien paljastus järjestetään 2.8. kello 14 Mänttä-Vilppulan kaupungintalon valtuustosalissa.